

Əbülfət MƏDƏTOĞLU
madatoglu@mail.ru

Ruhun səsinə dinləyərkən yaşadığımlarım...

Adətən oxuduğum hər hansı bir kitabı və yaxud sözü, cümləni öncə necə deyirlər elə belə - yəni kitab kimi, söz kimi, cümlə kimi görürəm. Və bu məqamda özümü sıradan bir iş görmüş adam kimi hiss edirəm. Ancaq üstündən müəyyən zaman, hətta bəzən beş-on dəqiqə keçəndən sonra da məni özünə çəkən kitab, söz, cümlə olur. Və bu gün də var. Məsələn, Nüsrət Kəmənlinin, Əli Kərimin, Rüstəm Behrudinin, Xalq şairləri Bəxtiyar Vahabzadənin, Sabir Rüstəmxanlının, Zəlimxan Yaqubun Məmməd Arazın, Şahmar Əkbərzadənin və digər yazarlarımızın hansısa bir şeiri yəqin ki, çoxlarının diqqətini çəkib. Bax bu mənada son günlər yazı masamın üstündə yer tutmuş gözünü gözümdən çəkməyən bir kitabla təmasdayam. Demək olar ki, onun vərəqlərini çevirməkdən kitab da deyəsən mənimlə isinişib...

Elə ona yaxınlaşan kimi dərhal açıram, tam səmimiyyətlə deyim ki, bu kitabdakı şeirlərin əksəriyyəti mənə ruhumun səsi qədər yaxındır. Çünki onların özündə ehtifa etdiyi fikirlər, həm də hisslərdir - yaşanmış hisslər! Bir oxucu olaraq şeiri oxuyanda elə bilirəm ki, səs eşidirəm - hisslərini səsinə! O səş şeiri gözümün önündə canlandırır. Şeir dipdiri olur. Baxır gözlerimin içinə. Və mən ona sarılmaqdan özümü saxlayan bilmirəm. Bu, diri sözün qüdrətidir. Ona nəfəs verən söz adamı üzünü Tanrıya tutub deyir:

*sevinə- sevinə
qəriblikdən
ağappaq buluddan
tikilən evimə,
sənə dönürəm,
evdəsənmi, İlahi?*

Bu bəndi oxuyanda yəqin siz də göz önünə ağ buludu gətirdiniz, onun evə bənzərliyini gördünüz. O "ev" in qapısını açıb siz də içeri keçdiniz. Və içində olan Allah o evdə "bəndəm, xoş gəldin" dedi sizə. Bu "xoş gəldin" artıq Allaha qovuşmaqdır. Allahın dərgahında olmaqdır.

Yaxud da:

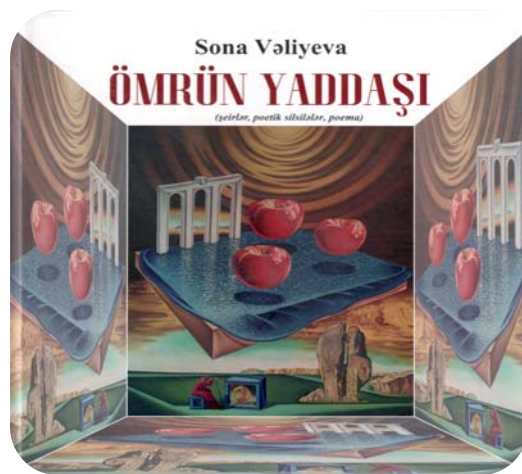
*Bu nə eşq, nə sevda imiş
Yol nə yerdə, nə göydəymiş.
Dərdin özü dərman imiş,
Rəbbin yolun bulanlara.*

*Gələndən çox imiş,
Bilgi biləndən çox imiş,
İnsan Tanrının sirriymiş
Sirrə sirdaş olanlara...*

*Kim deyir gedənlər dönmür,
Dualardan yol görünür,
Ölüm toy- vüsal günüdür,
Yurda qurban olanlara...*

Mən bu şeiri ilk dəfə oxuyanda əlimi ürəyimin üstə qoyub and içə bilərəm ki, biraz xoflandım. Çünki

ölümün toy- bayram olduğunu, vüsal olduğunu, bu qədər zərif - incə, az qala pıçılıtlı ifadə etmək, o böyük çoşğunu adamın ruhuna hopdurmaq tapıntıdır, kəşfdir, ya da möcüzədir. Mən bunun adın hələ də bilmirəm. Təkcə bildiyim odur ki, müəllif yurduna, vətəninə qurban gedənləri, yeni şəhidlərimizi vüsala çatanların zirvəsinə qaldırır. Onların şəhidliyini Tanrıya qovuşmaq mərtəbəsində görür. Təbii ki, Tanrıya qovuşmaq da toy- bayramdır, vüsalıdır!

Bu fikir ən müqəddəs kitabımızda da öz təsdiqini tapıb. Şəhadətə yüksəlmək hər adama nəsihət olmur axı.

Mən bu kitabın başqa bir səhi-fəndə yenə heyrət doğuran fikirlə qarşılaşıram. Əslində bunu hamımız bilirik qılgıncım da işıq yarada bilir. Yeni qaranlıqda işarır, özünü göstərir. Yeni diqqəti çəkir. Deməli o qılgıncım qaranlığa meydan oxumaq gücündədir. Bu mənada kiçik bir əl fanarının qaranlığı yarması şairin oxucuya təqdimatında həmin gücün əks edilməsidir. Əl havasında dolaşdığı qaranlığın içərisində həyətə çatan o kiçik fanar sənə yol göstərir - işıq yolu! Sən də o işıq yolu ilə işığın ardınca gedirsən. Elə şair də bunu poetik şəkildə bizə çatdırır:

*Kiçik əl fənəri
bapbalaca boyuyla
kөнüllərdən,
düşüncələrdən
zülmet xofunu qovmuşdu...*

Deməli buradan bir mənə də ortaya çıxır: - Qaranlığa qalib gəlmək üçün kiçik olmaq, zəif olmaq qorxulu deyil. Əsas var olmaq - qaranlığı yarmaq, işıqlandırmaq istəyində olmaqdır. Mən bu şeirin aurasında həmin OLMAĞI gördüm. Anladım ki, insan öz yerində, öz anında olanda onda qaranlıqlar qorxulu olmur. Təbii ki, müəllifin mənə xatırlatması daxilimdəki müəyyən ümitsizliyə bir tərs şillə oldu. Özüm özlüyümdə inandım ki, ümid sonuncu ölür deyənlər, yanılmayıblar. Həqiqətən, mənə görə, həyat ümid öləndə bitir. Ona görə də kitabdakı ümidlər şeirini təkrar - təkrar oxudum. Onun bir bəndini desizə çatdırıram:

*Qıymayın əzilsin bir könül,
sınsın bir ürək.
Qaldırın bu daşı,
səpələnsin ətrafa
sevgilərim,
ümidlərim
çiçək- çiçək...*

Burada söhbət həyatımıza, ömrümüze, hətta ürəyimizə yüklənən daşdan gedir. Yolumuza yumalanan, əlimizi altında saxlayan daşdan gedir. O daşı qaldıranda ümid nəfəs verilir, bax o ümid də çiçək-çiçək açır. Həm bizim üçün, həm də çevrəmiz üçün. Sadəcə onu istəmək, o işi görmək bizə qalır. O istəyi gördüyümüz anda da yaşamın mənası da dəyişir bizim üçün. Yalanın, sayğısızlığın, etinasızlığın, hətta tapdalanan haqqımızın bizə nələr yaşatdığını, bizə nələr toxduğunu anlamağa başlayırıq. Dərk edirik ki, yalandan Allaha and içməklə çox da uzağa getmək olmur. Atacağı-mız addım bürüməklə başa çatacaq. Ona görə də şairə qulaq asmaq, onun şeirindəki fikir yükünü anlamaq yerinə düşər.

*Allah özü şahiddir gizlilərə,
kөнüllərdən keçənlərə.
Görmürsənmi, gülüm,
Allah yalanlardan,
olanlardan bezi
çoxdan çıxıb gedib,
insanlar olmayan yerə...*

Sonuncu fikir, mirsa yəqin sizi də düşündürür. Yəqin sizin də ağılınzdan gəlib- keçdi ki, insanlar, yeni biz olmayan yerlər Allahı da rıxdırmayacaqmı? Şəxsən mən bu sualın ardına düşüb, bir neçə gün yol getdim. Və gəldiyim nəticə də bu oldu ki, dünyada insanlar olmayan yer var, amma Allah olmayan yer yoxdur. Deməli şair bizi öz fəlsəfi düşüncəsiylə yenidən Allah olan yerə qayıtdı. Dedi ki, ay insanlar, siz olmayan yerlətdə də Allah var. Onu unutmayın. Allahını unutmayanlar, sonda qalib olurlar. Çünki onların dəstəyi Allahındır. Bunu bildiyimiz üçün biz öz Allahımıza hər zaman sevgilərlə, sayğılarla, ümidlə əl açıırıq. Və bir bəndə olaraq içimizdən keçənləri də Allahla bölüşürük. Odur ki, şair də bir bəndə olaraq, içindəki sızıltını, acını da Allahla bölüşür və yazır:

*Bir söz sorsam, bilərsənmi?
Yer üzü göyün əksimi?
Sağ- salamat yerləşdinmi?
Yerdən göyə köçən adam?*

İnsan sevdiyini, doğmasını, əzizini itirəndə haldan- hala düşür. Zaman- zaman barışmır bu itgiylə. Çoxdakı torpağın üzü soyuqdur. Alır bizdən aldığı, sinəmizə dağ çəkir. Ancaq göy üzü bizə təsəlli

verir, inandırır ki, itirdiyimiz Tanrı dərgahındadır. Ən müqəddəs yerdədir. Bax o ən müqəddəs yerdə olan üçün də biz bir təlaş yaşayırıq. Bir narahatlıq keçir içimizdən. Düşünürük ki, görəsən necə yerləşdi, rahatlıca bildimi? Sonra da yenə yerinin Tanrı dərgahı olduğunu qəbul edib, buna inanıb, sü-kürlər edirik. Bax elə bu təsəllimiz də bir qurtum su kimi, bir udum havam kimi bizi rahat edir.

Baxmayaraq ki, ayrılıq elə ayrı- lıqdır və bunun başqa adı yoxdur. Bunu şair də etiraf edir:

*Bu cənnət, bu da cəhənnəm
O əzrayıl, bu da ki mən.
Qələmimən, qələmiyəmən
Yazılıram yarpaq- yarpaq.*

*Yol hanı çıxıb getməyə?
Qaçıb ölümü ötməyə,
Külümdə od böyütməyə
Bağlanıram ayrpaq- yarpaq.*

*Can dediyin qorxum imiş.
Uçub gedən ruhum imiş,
Ölüm solğun yuxum imiş
Oyanıram yarpaq- yarpaq.*

Bir hissəsini təqdim etdiyim şeirdə öncədən vurğuladığım hisslərin toplusunu gördüm. Elə bil ki, bir dəstə bənövşə idi, bir qom nergiz idi. Ətri də, rəngləri də bir- birini elə tamamlayırdı ki, o cənnətdən ayrılmıq istəmidim. Bütün bunlar da sözlə çəkilmiş rəsm əsəri idi mənim üçün. O rəsmi açmışdım vərəq- vərəq gözümün qarşısında. Baxırdım, duyurdum, hiss edirdim və özüm hopurdum həmin hisslərə. Necə ki həmin hisslər mənə hopmuşdu. Bu sözün bütün mənələrdə özü demək idi. Yeni SÖZ nəyə qadır olduğunu sərgiləmişdi mənim üçün. Şair də öz sözünün ağası idi bu yerdə. Yazır ki:

*Qoymaz bir kimsədən minnət götürəm,
Ölüm xəbərimi söz yetirəcək.
Oğuldan, uşaqdan, dostlardan qabaq,
Mənim cənazəmə sözüm girəcək.*

Və həmin şeirin sonunda şair sanki oxucuyabir nişanə göstərir:

*Qalaca ruhumun yükü sözümdə,
O məndən doymadı, doymadım ondan.
Mən "Ol" la gəlmişdim, "Ö" lə gedirəm,
Yaşamaq ümidim başlayır sonda.*

Mən bu kitab barəsində ilkin yaşıntılarımı, ilkin duyğularımı ona görə "Sözüm" şeiri ilə bitirirəm ki, müəllif burda həm göstərir, həm də çox böyük inamla öz iddiasını ortaya qoyur. Bəyan edir ki, sözüm uzunömürlüdür, ölümsüzdür və yaşayacaqdır.

Məndə bir oxucu olaraq bu gerçəyə inanıram. Ən azından ona görə ki, "Deyilən söz yadigar"dır". Yadigarlar isə ölməzdir.

P.S. Barəsində söhbət açdığım kitabın adı "Ömrün yaddaşı"dır! "Ömrün yaddaşı"-nın müəllifi isə Sona Vəliyevadır!

